hun opleiding te horen dat dienstverlenend werk, ofschoon het nooit in de schaduw kan staan van wat Christus deed, alles met Hem van doen kon hebben. Woord, Sacrament, gebed en barmhartigheid behoren erbij en behoren bijeen. God had lief, dus hebben de door hem geadopteerde kinderen dezelfde taak. Gods Zoon droeg onze straf, wij offeren onzerzijds ons geld aan hen die onwaardig lijden. Paulus, de zendeling, leert dat de ganse schepping als het ware in barensnood is. Dan doet een mensenkind wat de hand vindt om te doen.
Opmerkelijk is dat Heldring armenzorg *niet* tot de taken van de inwendige zending rekende. Als hij aan het einde van zijn leven in de autobiografie herinnert aan de brochure *Christendom en armoede* uit 1849 zegt hij, zijn leven lang de overtuiging gehad te hebben dat de meeste armen via een verstandige voorlichting geleerd kon worden zichzelf te helpen, volgens de bijbelse grondwet dat wij in het zweet des aanschijns ons brood moeten eten. Heldring heeft op de armen nooit neergekeken, maar hen wel gelaten binnen de ruimte waarin hij hen had ondergebracht. Hij had de overtuiging dat aan armen belangrijker dingen te zeggen zijn dan de belofte dat zij in hun ellende gesteund zouden worden. Bédelen was hem evenals bedélen een onding; dan gaat het christelijk ethos te gronde. Bovendien hebben armen een bijzondere plaats van God gekregen. Heldring schreef zijn rijke vriend H.J. Koenen: 'Ik zoude U zoo graag bij mij hebben. Een Christen die met mij wandelde. Gij zoudt dingen zien, die U verbazen, die U bemoedigen zouden. Het is zoo anders onder de armen te zijn. Het is zoo natuurlijk'. Heldring heeft bij de armen genoten.[22] Hij deelde deze visie met de meeste van zijn medestanders in binnen- en buitenland. In het binnen Réveil-kringen veelgelezen boek van J. Newton, *Omicron*, in 1857 door M.J. Chevallier vertaald, staat een artikel 'Over de voordeelen der armoede'. Recht op onderstand beschouwde men als onjuist en ondoeltreffend. Heldring wees op de drinkgewoonten en de daarbij behorende karakterfouten. Niet de omstandigheden, maar allereerst de mensen zelf moesten veranderen, dan zouden de omstandigheden vanzelf wel meekomen.
De armen liet Heldring over aan 'de kerk'. Zijn zoon heeft in zijn dissertatie[23] nog eens onderstreept dat armoede geen object van inwendige zending is en dat op dit punt de diakonieën aan de hun te stellen eisen hadden voldaan. Een levende kerk - en Heldring heeft zich ook dááraan gewijd - , een kerk die haar roeping verstaat, zal uitdelen èn opheffen. Geen dienst aan een proletariër is groter dan hem 'te voeren tot zijn eigen verdiend brood'.

22. Zie bijv. Heldrings beschrijving van het bezoek bij de wever, in *Leven en arbeid*, Leiden 1881, 7 v.
23. L. Heldring, *Inwendige zending en gemeente*, 111